



**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ,
ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**
Мінекономіки

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
e-mail: meconomy@me.gov.ua, сайт: www.me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Органи державної влади,
органи місцевого самоврядування,
установи, організації, підприємства
та інші суб'єкти сфери публічних
закупівель

Щодо втрати чинності Господарського кодексу України

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України як Уповноважений орган, який здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель, інформує суб'єктів сфери про наступне.

Згідно з частиною третьою статті 17 “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 9 січня 2025 року № 4196-IX “Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб” (далі – Закон № 4196-IX) Господарський кодекс України (далі - ГК України) визнано таким, що втратив чинність, з дня введення в дію цього Закону 28 серпня 2025 року.

Водночас Законом № 4196-IX передбачено внесення змін до низки нормативно-правових актів та трирічний перехідний період.

Отже, правовідносини, які регулювалися положенням ГК України, з 28 серпня 2025 року регулюватимуться Цивільним кодексом України (далі - ЦК України) та спеціальними законами.

Щодо позиції Міністерства юстиції України

Звертаємо увагу, що правова позиція Міністерства юстиції України щодо ключових змін, які очікують підприємства, установи та організації у зв'язку з введенням в дію 28 серпня 2025 року Закону № 4196-IX, внаслідок чого ГК України втратив чинність, розміщена за посиланням: <https://surl.lu/enoxbs>

Звертаємо увагу на інформацію, яку зазначає Мін'юст, що положення ГК України, які регулювали питання господарських договорів, відповідальності сторін та застосування санкцій замінюють нормами ЦК України, зокрема:

глава 20 “Господарські договори” - відносини, що є предметом цієї глави, в повній мірі врегульовані положеннями ЦК України, оскільки глави 52, 53



ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Шергін Валерій Сергійович**

Сертифікат 3FAA9288358EC0030400000079FF38002B66D300

Дійсний з 11.04.2024 0:00:00 по 10.04.2026 23:59:59

Мінекономіки



3323-04/60011-06 від 05.09.2025

ЦК України аналогічним чином визначають поняття та умови договорів, порядок їх укладення, зміни і розірвання;

глава 24 “Загальні засади відповідальності учасників господарських відносин” - відносини, що є предметом цієї глави, в повній мірі врегульовані положеннями глав 3, 47, 48, 51 ЦК України. Так, статті 13-14 ЦК України визначають загальні засади здійснення цивільних прав та виконання обов’язків. Правові наслідки порушення зобов’язання встановлені главою 51 ЦК України, зокрема статтями 610- 611. В свою чергу відносини щодо прострочення боржника врегульовані статтею 612, а прострочення кредитора – статтею 613 ЦК України;

глава 25 “Відшкодування збитків у сфері господарювання” - відносини, що є предметом цієї глави, в повній мірі врегульовані положеннями глав 22 47, 48, 51 ЦК України.

Так, поняття збитків наведене у статті 22 ЦК України. В свою чергу статтею 623 ЦК України врегульовано загальні засади відшкодування збитків, завданих порушенням зобов’язання, визначення розміру збитків. Крім того, в частині виконання зобов’язання щодо відшкодування збитків солідарними боржниками варто звернутись до статей 541-544 ЦК України, а щодо застосування боржником регресивних вимог - до статті 544 ЦК України. Врегулюванню відповідальності за порушення грошового зобов’язання присвячена стаття 625 ЦК України;

глава 26 “Штрафні та оперативно-господарські санкції” - відносини, що є предметом цієї глави, в повній мірі врегульовані положеннями глави 49 ЦК України, що регулює відносини забезпечення виконання зобов’язань, та глав 52, 53 ЦК України, які визначають поняття та умови договору.

Так, поняття неустойки (штрафу, пені) та порядок її застосування у відносинах врегульовані статтями 549-552 ЦК України. В свою чергу, співвідношення збитків та неустойки при порушенні зобов’язання обумовлені у статті 624 ЦК України.

Ураховуючи, що відповідно до положень статей 236-237 ГК України основним документом, який має визначати види та порядок застосування оперативно-господарських санкцій, є саме договір, юридичні особи можуть передбачити застосування відповідних оперативно-господарських санкцій у договорах, керуючись загальними положеннями статей 611, 615, 627, 628 ЦК України щодо встановлення окремих видів забезпечення виконання зобов’язань.

Щодо позиції Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

Управління аналітичної та правової роботи Касаційного господарського суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду проаналізувало ключові зміни за наслідками набуття чинності Законом

№ 4196-IX і втрати чинності ГК України. За результатами аналізу зроблено відповідні висновки, що розміщені за посиланням: <https://surli.cc/yfizbj>

Так, стосовно регулювання господарських договорів, укладених до впровадження змін, зазначається, що Закон № 4196-IX не містить спеціальних перехідних положень щодо господарських договорів, які були укладені відповідно до норм ГК України, договори залишаються чинними та продовжують свою юридичну дію до моменту завершення строку дії договору або припинення дії договору. Якщо договір містить положення із посиланням на норми ГК України, це не призводить до його недійсності, оскільки закон не має зворотної дії в часі. З моменту скасування ГК України все, що не передбачено договором, регулюється нормами спеціального законодавства та ЦК України.

Крім цього, Апарат Верховного Суду зазначає, що серед особливостей ГК України було те, що він визначав главою 24 порядок застосування господарських санкцій. Тепер застосування таких санкцій регулюватиметься статтею 15 Закону № 4196-IX та іншими законами України.

Щодо закупівельного законодавства

Закон України “Про публічні закупівлі” (далі - Закон) визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об’єднаних територіальних громад.

З 19.10.2022 на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, замовники, що зобов’язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі” (далі - Закон), проводять закупівлі відповідно до Особливостей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (із змінами) (далі – Особливості), яка прийнята Урядом на виконання вимог Закону.

Згідно з пунктом 3 Особливостей замовники, що зобов’язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі з урахуванням цих особливостей та з дотриманням принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом.

Відповідно до пункту 28 Особливостей тендерна документація формується замовником відповідно до вимог статті 22 Закону з урахуванням цих особливостей.

Згідно з статтею 22 Закону у тендерній документації зазначаються такі відомості, як, зокрема, проект договору про закупівлю з обов’язковим зазначенням порядку змін його умов.

Відповідно до пункту 17 Особливостей договір про закупівлю за результатами проведеної закупівлі згідно з пунктами 10 і 13 цих особливостей укладається відповідно до Цивільного і Господарського кодексів України з

урахуванням положень статті 41 Закону, крім частин другої - п'ятої, сьомої - дев'ятої статті 41 Закону, та цих особливостей.

Згідно з пунктом 19 Особливостей істотні умови договору про закупівлю, укладеного відповідно до пунктів 10 і 13 (крім підпунктів 13 та 15 пункту 13) цих особливостей, не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, визначених цим пунктом.

Отже, у разі придбання товарів, робіт та послуг у спосіб згідно з пунктами 10 і 13 Особливостей, такі договори укладаються, зокрема відповідно до ЦК України та з урахуванням особливостей, визначених у тому числі пунктом 19 Особливостей.

Звертаємо увагу, що у зв'язку з набранням чинності Закону № 4196-IX замовникам слід привести у відповідність тендерну документацію та проекти договорів про закупівлю щодо відкритих торгів, оголошених замовниками після втрати чинності ГК України, та вилучити посилання на положення ГК України, замінивши їх на положення з ЦК України або інших спеціальних законів, що регулюють відповідні правовідносини.

Водночас повідомляємо, що чинні договори про закупівлю, укладені до 28.08.2025, виконуються у повному обсязі до закінчення строку дії такого договору. Зміна істотних умов таких договорів здійснюється відповідно до пункту 19 Особливостей, у випадках та порядку, що були передбачені проектом договору та договором про закупівлю з урахуванням Особливостей.

Крім цього, Законом № 4196-IX доповнено частиною одинадцятою статтю 60 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та статтею 9⁶ Закон України Про управління об'єктами державної власності", виходячи з яких господарське товариство, яке не є замовником у розумінні Закону та у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать територіальній громаді або іншій юридичній особі, у статутному капіталі якої більше 50 відсотків акцій (часток) належать територіальній громаді, а також господарське товариство, яке не є замовником у розумінні Закону та у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або іншій юридичній особі, у статутному капіталі якої більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі здійснює закупівлю товарів, робіт або послуг, вартість яких дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 3 Закону, з дотриманням таких умов:

1) господарське товариство здійснює закупівлю відповідно до положення про здійснення закупівель, затвердженого уповноваженим органом такого господарського товариства відповідно до вимог цієї статті, яке оприлюднюється на його власному веб-сайті;

2) господарське товариство оприлюднює на власному веб-сайті оголошення про здійснення закупівлі в порядку та строки, визначені положенням про закупівлі такого господарського товариства;

3) господарське товариство оприлюднює на веб-порталі уповноваженого органу, визначеного Законом, звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт або послуг та інформацію про зміну його істотних умов у строки, визначені положенням про закупівлі такого господарського товариства. У звіті зазначаються назва договору, дата укладення договору, номер договору (за наявності), найменування, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або реєстраційний номер облікової картки платника податків фізичної особи - постачальника товарів, виконавця робіт чи надавача послуг, ціна договору та інша інформація, передбачена положенням про закупівлі такого господарського товариства.

Керівник господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать територіальній громаді або іншій юридичній особі, у статутному капіталі якої більше 50 відсотків акцій (часток) належать територіальній громаді, а також керівник господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або іншій юридичній особі, у статутному капіталі якої більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, несе відповідальність за дотримання порядку здійснення закупівель, визначеного законодавством та внутрішніми документами такого господарського товариства.

З огляду на зазначене, звертаємо увагу суб'єктів на необхідність дотримання вимог законодавства після втрати чинності ГК України.

Директор департаменту сфери публічних
закупівель та конкурентної політики

Валерій ШЕРГІН

Інна Новгородська, 596-68-46